

”Vaikka muutut kuinka, olet silti aina Amu!”

Nuoren identiteetin muodostumisen vaiheita *Shugo Chara!* -mangasarjassa

Jonna Perttula

Kandidaatintutkielma

Oulun yliopisto

Humanistinen tiedekunta

Kirjallisuus

10.12.2019

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Identiteetin tutkimisen teoreettinen tausta	5
3 Amun identiteetin muodostuminen.....	6
3.1 Lainattu identiteetti	6
3.2 Kokeilu, torjunta ja mukautuminen	9
3.3 Epäonnistunut toivemina ja sen eheyttäminen	11
4 Päätäntö.....	14
Lähteet.....	16

1 Johdanto

Valitsin tutkimukseni kohteeksi japanilaisen PEACH-PIT -piirtäjäkaksikon mangan *Shugo Chara!* (しゅごキャラ, 2005–2010, suom. 2010–2011). PEACH-PIT:in muodostavat Shibuko Ebara ja Banri Sendoo. Sendoo laatii tarinan, jonka jälkeen hahmot jaetaan piirtämistä varten tasan naisten kesken. Sarja on jaettu kahteentoista kirjaan, joista viimeinen on bonusmanga, joka sisältää varsinaiseen tarinaan kuulumattomia lisätarinoita. Sarjasta on tehty 51-osainen animaatiotarja, jota näytettiin Japanin televisiossa 2007-2008. PEACH-PIT:in aiempaan tuotantoon kuuluu lähinnä pojille suunnattua *shounen* ja eroottisesti latautunutta *ecchi* -mangaa. Näistä mainittakoon *DearS* (ディアーズ 2001–2005), sekä *Rozen maiden* (2002–2007), josta on myös tehty animaatiotarja. *Shugo Chara!* on PEACH-PIT:in ensimmäinen tytöille suunnattu, *shoujo* -sarja.

Sarja kertoo 11-vuotiaasta Amu Hinamorista, jonka kova ulkokuori ei vastaa tytön herkkää luonnetta. Eräänä aamuna Amu löytää viereltään kolme värikästä munaa, joista kuoriutuu *Shugo Charoja*, suojelushahmoja, jotka kuvastavat kolmea Amun toiveminää. Sarjan edetessä Amulle syntyy myös neljäs suojelushahmo. Suojelushahmojen tehtävänä on auttaa Amua löytämään oma itsensä, sekä se Amu, joksi hän haluaa tulla.

Shugo Chara!:ssa on mielestäni mielenkiintoista, miten siinä esitetään päähenkilön kasvaminen omaksi itsekseen. Amulla on monta toiveminää, joiden kautta hän löytää itsestään aiemmin piilossa olleita ominaisuuksia. Sarja ajoittuu Amun elämässä aikaan, joka on täynnä muutoksia sekä itsessä että muissa. Lapsuuden loppuminen ja siirtyminen nuoruuteen on sarjan kantava teema. Tutkimuskysymyksekseni on muodostunut, miten päähenkilön identiteetti muotoutuu ja millaisia osia siihen kuuluu?

Keskeisiä käsitteitä ovat *identiteetti*, *itsetunto*, *toiveminä* ja *minäkuva*. Identiteetillä viitataan yksilön käsitykseen itsestään. Identiteetti sisältää luonteenpiirteet, ammatin ja yksilön aiemmat kokemukset. Identiteetillä viitataan pysyvämpään kokemukseen itsestä, joka kehittyy ja muodostuu ajan myötä. Minäkuvalla viitataan yksilön käsitykseen omasta luonteestaan ja niistä piirteistä, jotka häneen liittyy. Identiteetistä käsite eroaa jonkin verran. Minäkuva ei ota identiteetin tavoin huomioon ulkoisia tekijöitä kuten koulutusta.

Itsetunto on yksilön tapa arvioida itseään (Vuorinen 1998, 338). Toiveminä on yksilön ajatus siitä, millaiseksi hän haluaa tulla. Toiveminä ei välttämättä ole yhteydessä reaali maailman ominaisuuksiin tai yksilön luonteeseen.

Shugo Chara! on taikatyttö¹-genren sisällä poikkeuksellinen. Tiedossani ei ole toista taikatyttötyyppiä, jossa muodonmuutos muuttaisi tytön persoonaa. Poikkeuksellista on myös poikien rooli. Puolet sarjan päähahmoista nimittäin ovat muodonmuutoksia tekeviä taikapoikia. Ennen 1960-lukua lähes kaikki shoujo-mangan piirtäjät olivat miehiä. Tarinat pohjautuivat pitkälti passiiviseen ihanteeseen naisesta puolisona ja ennen kaikkea äitinä. Osamu Tezukan (1928-1989) *Ribo no Kishi, Prinsessaritari* loi uuden, aktiivisen ja ennen kaikkea taianomaisen tytön prototyypin. Prinsessaritari on prinsessa, jonka on myös esiinnyttävä urheana ritarina. *Prinsessaritari* on yksi varhaisimpia taikatyttö-genren edustajia. Varsinaisia taikatyttö-genren syntyyn vaikuttavia tekijöitä oli kuitenkin Fujio Akatsuka (1935-2008), joka esitteli idean tavallisesta tytöstä, joka saa taikavoimia. (Gravett 2005, 76-78)

Suomalaisissa yliopistoissa ei ole tehty manga-tutkimusta juuri ollenkaan, etenkin kandidaatintutkielmissa. Jussi Knuutti on tutkinut pro gradu tutkielmassaan *Naiskuvia japanilaisessa mangassa: analyysi neljän ikäryhmän sarjakuvista* (2012) feministisestä näkökulmasta naisen representaatiota. *Shugo Chara!* ei kuulunut Knuutin tutkimusaineistoon, enkä ole löytänyt muitakaan tutkimuksia, joissa sitä olisi käytetty lähteenä. Muuta taikatyttö mangaa sen sijaan on tutkittu esimerkiksi hiljattain ilmestyneessä Henri Nergin pro gradu *Emme olleet ymmärtäneet, mitä toiveen kääntöpuolena olisi: genrejen ilmeneminen, muokkautuminen ja uudelleenluominen Puella Magi Madoka Magicassa* (2019). Molemmat tutkimukset ovat Jyväskylän yliopistosta. Feministinen kirjallisuudentutkimus vaikuttaisi olevan vallitseva metodi mangaa tutkittaessa. Oma tutkielmani mukaillee psykoanalyttistä kirjallisuudentutkimusta.

Shugo Chara!:n tutkimisessa ongelmalliseksi käy se, että lukuja ei ole numeroitu tai nimetty. Kirjosta puuttuu myös sivunumerointi ja sisällys luettelo. Lainausten merkitseminen ja tekstiin viittaaminen on siten tehty haastavaksi. Helpottaakseni kohtien etsimistä, merkitsen lainaukseen osan numeron, luvun järjestysluvun, sekä itse laskemani, kyseisen luvun

¹ Taikatyttö eli *mahou shoujo* on 10-16-vuotias tyttö, joka pystyy jonkin välineen kautta muuttumaan tavallisesta tytöstä yliluonnollisia voimia omaavaksi taikatyöksi.

sisäisen, sivunumeron. Esimerkiksi lainatessani osan kaksi, kolmatta lukua, sivulta viisi: ”Minä voin pitää lukkoasi.” (*Shugo Chara! 2 luku 2, 5*). Luvut on erotettu selvästi toisistaan, joten kohtien etsimisen tulisi olla näin helpompaa. Lasken sivunumeron kannen jälkeisestä lehdestä alkaen siten, että nimiösivu on numeroltaan ensimmäinen. Tutkimusaineistoni on rajattu kahdestatoista kirjasta kuuteen kirjaan. En kuitenkaan käsittele jokaisen kirjan jokaista lukua, sillä ne eivät ole tutkimukseni kannalta relevantteja.

Repliiikit on kirjoitettu kokonaisuudessaan isoilla kirjaimilla. Suojelushahmojen repliiikit taas on kirjoitettu noudattaen isojen- ja pientenkirjaimien sääntöä. Pysin kirjoittamaan kaikki repliiikit mukaillen kirjoitusasua mahdollisimman paljon. En aio kirjoittaa jokaista repliikkiä isoilla kirjaimilla, vaan kielenhuollon suositusten ja normaalin tekstin mukaisesti.

2 Identiteetin tutkimisen teoreettinen tausta

Minän kehitystä ja rakennetta on tutkittu psykologiassa paljon. Tunnetuin teoria lienee Sigmund Freudin (1856-1939) jako tietoisuuden kolmeen tasoon. *Ego* tasapainottelee tiedostavan *superegon* ja tiedostamattoman, viettien armoilla olevan *idin* välillä. Erik H. Erikson (1902-1994) tutki yksilön ja yhteiskunnan vuorovaikutusta yksilökehityksessä. Erikson loi pohjan ihmisen minuuden kehityksen ymmärtämiselle ja laajensi kehitysajattelun koskemaan ihmisen koko elämänkaarta (Dunderfelt 1998, 242) Eriksonin teorian mukaan ihmisen kehitys on jaettu kahdeksaan osaan syntymästä elämän loppuun asti. Kehitysvaiheisiin liittyy jokin kehitystehtävä, jonka suoritettuaan ihminen saa käyttöönsä uutta sisäistä voimaa tai jonkin uuden kyvyn. Kehitystehtävät tuovat sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia. (Dunderfelt 1998, 244)

Nuoruusiän kehitystehtävänä on identiteetti ja sen vastapainona roolihajaannus. Markku Ojanen tiivistää Eriksonin nuoruuden kehitystehtävän seuraavasti: ”Minän tulee päästä selvälle siitä, kuka minä olen, ja miksi minä olen tulossa” (Ojanen 1994, 34) James E. Marcia on kehittänyt edelleen Eriksonin identiteetti teoriaa. Marcian näkemyksen mukaan identiteetin kehitykseen kuuluu neljä vaihetta. Nuoret erotetaan näihin neljään vaiheeseen sen mukaan, ovatko he käyneet läpi Eriksonin kehitystehtävän identiteetin etsinnässä, ja ovatko he sitoutuneet valintoihinsa. Näistä tekijöistä muodostuu neljä vaihetta: Lainattu identiteetti, identiteetin etsimisvaihe, epäselvä identiteetti ja saavutettu identiteetti.

(Vuorinen 1998, 219) Marcian teoria toimii siis vuorovaikutuksessa Eriksonin aiemman teorian kanssa.

Ojanen erottaa minästä kolme osaa: identiteetti, minäkuva ja itsetunto. Identiteetti on yksilöllisyyttä ja kuulumista johonkin ryhmään. Identiteetissä on Ojaseen mukaan kysymys ihmisen paikan määrittelystä. Minäkuvalla Ojanen viittaa siihen millaisilla sanoilla itseä kuvataan. Itsetunnon Ojanen jakaa edelleen kolmeen minätietoisuudeksi, itsearvostukseksi ja itsetuntemukseksi. Hän pitää näitä kolmea myös identiteetin osatekijöinä. (Ojanen 1994, 31) Minäkuvalla Ojanen viittaa kaikkiin niihin piirteisiin, joita yksilö itsessään tunnistaa.

3 Amun identiteetin muodostuminen

Eteenen tutkielmassani siten, että aloitan tutkimalla sarjan alussa esiintyvää lainattua identiteettiä. Sen jälkeen siirryn käsittelemään kokeilun, torjumisen ja mukautumisen merkitystä Amun identiteetin muodostumiseen. Viimeisenä aiheena käsitteelen epäonnistunutta toiveminaa. Käyn läpi miksi Amun toivemina epäonnistuu ja miten hän saa eheytettyä sen takaisin normaaliksi.

3.1 Lainattu identiteetti

Ensimmäisen *Shugo Chara!* kirjan takakannessa on seuraava katkelma: ”Amu Hinamorilla on koulussa viileän pahiksen maine. Tämä on kuitenkin vain pintaa – pohjimmiltaan Amu on herkkä tyttö, joka ei tahtoisi olla roolinsa vanki.” (*Shugo Chara! 1, 2010*) Jo siitä voi päätellä, että ensimmäisillä sivuilla esiteltävä töykeä ja itsevarma tyttö ei ole sitä miltä näyttää. Amun luokassa kierrätetään huhuja ja juoruja hänen kuvitteellisesta poikaystävästään, jolloin Amun sisäiset ajatukset tuodaan esille ajatuskuplissa: ”Oikeasti...En ole yhtään sellainen.” (*SC! 1 luku 1, 10*). Myöhemmin Amu on oman perheensä seurassa, jossa hänen isosiskon roolinsa velvoittaa häntä pysymään vahvana, kuten hän sarjan kolmannessa osassa paljastaa. (*SC! 3 luku 4, 27*) Oikea, herkkä Amu tulee esiin vasta kun hän sulkee huoneensa oven ja on yksin.

Amun roolit ja epäsosiaalinen luonne ovat luoneet hänelle vahvan *julkisen minän*. Hän on koulun kovis ja yksinäinen susi, joka ei tarvitse ystäviä tuekseen. Hän tunnistaa olevansa eri ihminen sisältä ja ulkoa, sillä hän valittaa ulkoisen persoonan ylläpitämisen kuormittavuudesta. (SC! 1 luku 1, 14)

Amu on hyväksynyt itselleen sen identiteetin, joka hänelle on annettu. Hän ei ole käynyt läpi nuoruuden kehitystehtävää. Amu aloittaa identiteettinsä etsinnän rukoilemalla suojelushengiltä voimaa ”syntyä uudelleen siksi Amuksi, joksi haluan tulla...” (SC! 1 luku 1, 16-17). Seuraavana aamuna Amun sängylle ilmestyy kolme *shugomunaa*, joista kuoriutuu yksitellen *Shugo charoja*. *Shugo charat* eli suojelushahmot ovat pieniä ihmisen näköisiä hahmoja. Ne kuvastavat kantajansa toiveminää, salaisia luonteen piirteitä ja piileviä kykyjä. Suojelushahmojen tehtävänä on auttaa kantajaa löytämään itsensä. Amun suojelushahmot ovat rehellinen, reipas ja urheilullinen Ran, taiteellinen ja itsepäinen Miki sekä huolehtivainen ja tyttömäinen Suu.

Chara-kantaja pystyy tekemään suojelushahmojensa kanssa *chara changen* tai *chara-muodonmuutoksen*. Muodonmuutokseen pystyy kuitenkin vain muutama chara-kantaja. Molemmissa suojelushahmon vallitseva luonteenpiirre ja/tai taito siirtyy kantajalle. Chara change ei muuta kantajan ulkomuotoa juuri ollenkaan. On myös todennäköistä, että sellaiset henkilöt, joilla ei ole suojelushahmoa eivät näe mitään muutosta, sillä kukaan ei näytä reagoivan niihin. Chara-muodonmuutoksessa kantajan asu muuttuu kokonaan ja suojelushahmo katoaa näkyvistä, sillä se sulautuu kantajan kanssa samaan kehoon.

Chara changeja on kahdenlaisia. Kantaja joko ottaa tietoisesti itselleen suojelushahmon fyysisiä ominaisuuksia tai muutos tapahtuu spontaanisti ilman kantajan suostumusta. Spontaani, hahmolähtöinen chara change ilmenee usein täydellisenä kontrollin menetyksenä ja luonteenpiirteiden, kuten sosiaalisuuden, lainaamisena. Esimerkiksi oppilaskunnan kokouksessa Amu miettii kohtaamistaan ihastuksensa, oppilaskunnan puheenjohtajan kanssa. Hän haluaisi pyytää anteeksi käytöstään, jolloin hän tulee ajatelleeksi: ”...Haluaisin tulla tytöksi, joka pystyisi sanomaan sen suoraan...” (SC! 1 luku 1, 31). Sillä hetkellä Ran puhuu munansa sisältä: ”Muutu sitten sellaiseksi! Tylystä ja kömpelöstä kiltiksi ja rehelliseksi...Chara Change!” (SC! 1 luku 1, 31) Amun nousee käsi ylhäällä seisomaan ja huutaa: ”Hei!! Olen pahoillani! Olen ihastunut sinuun, prinssi!” (SC! 1 luku 1, 32) Amu ymmärtää vasta tilanteen jälkeen tehneensä jotain itselleen täysin luonnotonta.

Amu on introvertti, sisäänpäin suuntautunut persoona. Hänen on vaikea ilmaista itseään ulospäin, eikä hän pidä julkisesta puhumisesta. Amulla ei myöskään ole ensimmäisen kirjan alussa sosiaalisia kontakteja perheen ulkopuolella. Amu ei ole sosiaalisessa vuorovaikutuksessa kenenkään kanssa, jonka vuoksi kukaan ei tiedä millainen hän oikeasti on.

Sekä Ojanen että Erikson korostavat identiteetin muodostuvan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa (Ojanen 1992, 125; Dunderfelt 1998, 242). Ei siis ole ihme, että Amulle ei ole muodostunut omaa identiteettiä. Hän ei kuulu mihinkään sellaiseen ryhmään tai yhteisöön, jossa hän voisi verrata itseään turvallisesti toisiin tai puhua itseään askarruttavista asioista. Vuorovaikutuksessa hankitaan palautetta omasta käytöksestä ja mukautetaan omaa persoonaa yhteisön hyväksymien arvojen mukaiseksi. Amu pelkää sosiaalisten tilanteiden romuttavan hänen huteralla perustalla olevan identiteetin. Chara changen jälkeinen hyväksytyksi tuleminen heikentää muodostunutta pelkoa ja Amu uskaltaa myöhemmin rikkoa rajojaan enemmän.

Hahmon aikaansaaman chara changen aikana Amu ei voi kontrolloida itseään ollenkaan. Hän voi vain ajatella tilanteen mukana enemmän tai vähemmän tiedostaen oman käytöksensä. Kantajan itse tekemä chara change on tietoista identiteetin lainaamista, jossa kantaja on täysin tietoinen toiminnastaan. Tietoisen chara changen tekeminen vaatii harjoitusta ja tottumusta suojelushahmojen olemassaoloon ja luonteeseen. Amun ensimmäinen, täysin tietoinen chara change tapahtuu, kun hän hyppää aidan yli päästäkseen pelastamaan Suun, tyttömäisen ja lempeän suojelushahmon, joka on kaapattu. (SC! 3 luku 2, 31)

Chara change ja muodonmuutos kuvaavat hyvin identiteetin lainaamista. Kantaja ottaa osaksi itseään hyvin erilaisia ominaisuuksia. Hän ei ole löytänyt ominaisuuksia itsestään tutkimalla, vaan suojelushahmo antaa ne hänelle. Marcian teoriassa lainattu identiteetti tarkoittaa, että nuori ei ole kokenut Eriksonin määrittämää nuoruuden kehitystehtävää mutta on sitoutunut valintoihinsa (Vuorinen 1998, 219). Chara change tai muodonmuutos ei ole pysyvä tila, vaan se raukeaa melko nopeasti. Chara changea ja muodonmuutosta voisi luonnehtia lyhytaikaiseksi lainatuksi identiteetiksi. Amu sitoutuu lyhytaikaisesti olemaan taiteilija, urheilija tai hyvä kokki mutta mitään pysyvää hänelle ei näistä kokemuksista jää. Ne toimivat turvallisena kokeilukenttänä, jossa ei tarvitse sitoutua valintoihinsa.

3.2 Kokeilu, torjunta ja mukautuminen

Kuten jo mainitsin, rukoillessaan voimaa suojelushengiltä Amu aloittaa identiteettinsä etsinnän. Etsiessään identiteettiä nuori kokeilee omia rajojaan ja vertailee itseään muihin. Amu kokeilee monia erilaisia rooleja ja piirteitä kolmen suojelushahmonsa kautta. Hän myös koettelee myöhemmin sarjassa oman luonteensa rajoja uuden oppilaan tullessa luokkaan. (SC! 4 luku 1, 34)

Sarjan alussa Amu ei ole yhtä vapautunut itsensä suhteen, vaan oman luonteen rajojen rikkominen kaikkien edessä on hänelle hämmentävä ja järkyttävä kokemus. Chara changen jälkeen hän toteaaakin ”Tämä en ole minä!” (SC! 1 luku 1, 34; SC! 2 luku 3, 13). Nopea ja huomiota herättävä muutos omassa käytöksessä ahdistaa Amua. Hän ei usko, että yhteisö pitää hänen uudesta luonteestaan. Palaute on kuitenkin päinvastaista ja Amu otetaan heti osaksi tyttöjen ryhmää. (SC! 1 luku 2, 10) Positiivinen palaute yhteisön muilta jäseniltä on keskeinen vaikuttaja Amun valmiuteen muuttua toisenlaiseksi.

Miki, toisena kuoriutunut suojelushahmo, karkaa tytön laukusta. Munan etsiminen koulun jälkeen on ainoa vaihtoehto, mutta se estäisi Amua osallistumasta oppilaskunnan hallituksen eli vartijoiden teekutsuille, jonne vain harva pääsee. Teekutsut toimivat vartijoiden päivittäisenä kokouksena ja kerho aktiviteettina. Amu turhautuu ja torjuu sekä muutoksen että suojelushahmot että niiden yritykset auttaa häntä:

En jaksa enää...teitä suojelushahmoja...muutatte toisen luonnetta omin päin...ja aiheutatte ongelmia...kun muna löytyy, heitän teille hyvästit. Saatte kaikki luvan painua tiehenne. (SC! 1 luku 2, 19-20)

Miki saa Amun ymmärtämään, että suojelushahmot eivät ole ulkoinen uhka vaan Amun sisäinen voimavara: ”Mutta toivehahmot ovat häilyviä... Jos et usko riittävästi itseesi, ne katoavat heti.” (SC! 1 luku 2, 25)

Amu kokee pienen ajan sisällä paljon muutoksia: hänelle syntyy suojelushahmoja, hänet otetaan oppilaskunnan hallituksen ylimääräiseksi jäseneksi, hän saa uusia ystäviä ja hänen ulkoinen minänsä alkaa rapistua. Muutokset linkittyvät toisiinsa, sillä Amulle selviää, että

oppilaskunnan hallitus, vartijat, koostuu pelkästään chara-kantajista. Vartijat on jaettu korttipakan hovikorttien mukaan kuninkaaksi, kuningattareksi, ässäksi ja jätkäksi. Amu otettiin ylimääräiseksi jäseneksi, jokeriksi.

Vartijoiden korttipakka jaottelulle ei ole selitystä sarjan sisällä mutta Amun suojelushahmot on jaettu korttipakan maiden mukaan. Yhtäläisyyden voisi tulkita ennakoinniksi tulevasta, sillä Tadase huomaa Amun olevan chara-kantaja ennen kuin hän on edes nähnyt tämän suojelushahmoja.

Amu ystävystyy ryhmän kanssa nopeasti erilaisten tapahtumien, kuten teekutsujen ja toisen kirjan kolmannen luvun kesäloman yhteydessä. Amu kokee muuttuvansa aivan liian nopeasti: "Ensin minusta tuli chara-kantaja, sitten vartija, sitten jokeri...Ja nyt muodonmuutos...mihin entinen "minä" sitten joutui? En halua muuttua tämän enempää..." (SC! 2 luku 1, 20)

Eriksonin teorian nuoruuden kehitystehtävä on identiteetin muodostuminen ja luottamus sisäiseen samuuteen. Kehitysvaiheen vaarana on roolien hajaantuminen, joka vaikeuttaa vakiintumista johonkin rooliin. (Erikson 1982, 249-250) Amu ei luota sisäiseen pysyvyyteensä, vaan hän on ajautumassa roolihajaannukseen. Amu ei enää tunnista itseään, eikä halua muuttua lisää.

Planetaariorissa Amu näkee aamuruskosta yön tähtitaivaaksi muuttuvan taivaan, joka saa hänet ymmärtämään, että muuttuvatkin asiat voivat silti pysyä samana. (SC! 2 luku 1, 24) Tämän jälkeen Amu on itsevarmempi ja kykenee tekemään uuden muodonmuutoksen Ranin kanssa. Amu toimii intuitiivisemmin kuin ensimmäisessä muodonmuutoksessaan. Hän on itse enemmän vastuussa omista liikkeistään.

Chara changeen ja muodonmuutokseen liittyy tietty toisteisuus. Alussa on jokin konflikti, toive tai muu alulle panija. Tämä herättää Amussa vahvan, usein negatiivisen tunteen, joka aiheuttaa muodonmuutoksen tai chara changen. Kokemus aiheuttaa joko positiivisen tai negatiivisen tunteen, joka ohjaa Amua toimimaan tulevaisuudessa tietyllä tavalla. Hän myös oppii yleensä jotakin uutta itsestään ja luottaa enemmän omiin taitoihinsa.

3.3 Epäonnistunut toiveminä ja sen eheyttäminen

Shugo Chara!:n neljännen osan alussa Amu huomaa hänelle ilmestyneen neljännen munan. Amu ei aio kertoa neljännestä munastaan muille vartijoille, paitsi kuningattaren paikkaa pitävälle Nadeshikolle, ennen kuin se kuoriutuu. Amu suhtautuu tulevaisuuteen toiveikkaasti: ”Uusi lukuvuosi alkaa. Tuntuu siltä, että edessä on kaikenlaista hauskaa...” (*SC! 4 luku 1, 13*)

Heti lukukauden alussa Amu kohtaa takaiskuja. Nadeshiko, Amun uusi ystävä, on jättänyt hänelle jäähyväiskirjeen, jossa hän kertoo lähteneensä Eurooppaan vaihto-oppilaaksi. Amun luokalle esitellään uusi oppilas, joka on tuleva uusi kuningatar, Rima Mashiro. Amu yrittää lähestyä tyttöä hymyilemällä ja olemalla mukava mutta tyttö torjuu Amun ystävällisyyden. Amu sattuu koulun jälkeen näkemään, kun uuden luokan pojat ovat tekemässä luokan tytöistä söpöysrankingia. Pojat sattuvat juuri puhumaan Amusta ja eräs pojista sanoo: ”Jotenkin tuntuu, ettei hän ole enää yhtään oma itsensä...” (*SC! 4 luku 1, 44*)

Kaikki päivän tapahtumat saavat Amun huonolle tuulelle ja hän turhautuu. Kaikki huolet kasautuvat yhteen ja purkautuvat:

Mutta...ketä kiinnostaa...En minä halua olla suosittu enkä kuuluisa. Mutta tein silti parhaani, jotta minusta ei nähtäisi vain ulkokuorta...Yritin parhaani mukaan hymyillä, vaikka se ei sovi yhtään luonteelleni...Ja silti minua haukuttiin tyhmäksi ja luonnottomaksi...Eikä! En...Jaksa enää...! Mitä minun pitäisi tehdä!? Kevät on ihan...kamalaa aikaa...Millainen sitten on ”oikea Amu”!? Koska muka olen ”oikea itseni”...!?” (*SC! 4 luku 1, 47-48*)

Tunteenpurkauksen jälkeen Amun neljäs muna sinkoutuu ulos hänen laukustaan. Munassa on suuri valkoinen rasti, joka merkitsee epäonnistunutta toiveminää.

Amu on selvästi jonkinasteisen roolihajaannuksen keskellä. Hän ei voi toteuttaa omaa itseään kuten hän haluaisi, eikä hän voi enää palata entiseen itseensä. Sosiaalisella hyväksynnällä on suuri rooli Amun itsetuntoon, minäkuvaan ja identiteettiin. Hän haluaa olla hyväksytty ja osa ryhmää.

Amun neljäs toiveminä on nimeltään Ruutu. Ruudun tehtävä on toimia tulevaisuuden navigaattorina, kuten sarjan kymmenennessä osassa todetaan. Munan syntyessä Amu on

ensin toiveikas tulevaisuuden suhteen, toiveminä kuitenkin tulee torjutuksi Amun tulevaisuuden torjumisen kautta.

Rastimunan² syntyminen vaatii enemmän kuin pienen pahan olon tunteen. Sarjassa on aiemmin näytetty kolme rastimunan syntyä. Ensimmäinen syntyi suuren muutoksen pelosta ja osaamattomuuden tunteesta (*SC! 2 luku 1, 11-12*), toinen epäonnistumisesta, loukkaantumisesta ja unelman mahdollisesta menettämisestä. (*SC! 2 luku 4, 10*) Amulle rastimunan aiheuttaa tunne tulevaisuuden toivottomuudesta, omasta riittämättömyydestä sekä tunne epäselvästä identiteetistä.

Rastimunan saaminen takaisin shugomunaksi on tähänastisessa tarinassa toiminut Amun tekniikalla *"Negative heart: lock on! Open heart!"*, joka puhdistaa ja poistaa huonot tunteet kantajan sydämenmunasta. Rastimunien puhdistaminen on tärkeää, sillä tyhjäsydämiset lapset ja nuoret ajautuvat epätoivoon ja masennukseen. X-charan piinaamat taas voivat olla väkivaltaisia tai joutua hahmon väkivallan uhreiksi. Tekniikka toimii charamuodonmuutoksen aika siten, että Amu keskittää oman tunne-energiansa. Hän tekee sormistaan sydämen, josta ohjautuu valoa rastimunaa päin. Näin muna puhdistuu ja muuttuu takaisin shugo- tai sydämenmunaksi. Omaa munaansa Amu ei voi pelastaa yhtä helposti, sillä se on hyväksynyt kantajakseen toisen tytön, Utau Hoshinan. Utau on itsevarma ja vahva pop-tähti, jonka suojelushahmot ovat pirunnäköinen II ja enkelinnäköinen EI.

Amu ei halua kertoa rastimunastaan muille vartijoille, sillä hän pelkää tulevansa torjutuksi. Ojaseen mukaan ihmisen ongelmat ratkeavat terapian avulla. (Ojanen 1994, 329) Amun itsetuntemuksen puute ja tulevaisuuden torjunta eivät aja häntä psykoterapiaan ja ammattilaisen puheille. Hän kuitenkin käsittelee asiaa sekä muiden suojelushahmojensa että vartijoiden kanssa.

Puhuminen ja palaute vähentävät painolastia. Amu saa ystäviltään uuden pohjan menetetyin tilalle, eikä hän koe torjutuksi tuleamista. Rima Mashiro antaa Amulle yksinkertaisen mutta toimivan neuvon, jota Amu itse ei ollut tullut ajatelleeksi: "Hyvin yksinkertaista: kunhan haet sen takaisin. Sinun munasihan se on." (*SC! 5 luku 1, 36*) Muilta saatu tuki ja huolen

² Jokainen lapsi kantaa sydämessään muna, josta voi kuoriutua suojelushahmo. Suurin osa munista ei kuoriudu mutta ne, jotka kuoriutuvat jakautuvat shugomuniin ja rastimuniin. Rastimunista syntyy x-chara. X-chara syntyy, jos kantajalla on sydämellään kuormittavia ja ikäviä asioita. X-chara on epäonnistunut toiveminä, joka voidaan palauttaa takaisin vain uskomalla toiveminiään. Amun tehtävä vartijoiden jokerina on napata rastimunia ja palauttaa ne takaisin sydämenmuniksi tai shugomuniksi.

jakaminen saavat Amun tuntemaan, että hän ei ole yksin eikä hänen tarvitse selvitä kaikesta yksin.

Yrittäessään saada suojelushahmonsa takaisin, Ruutu kyseenalaistaa ja vähättelee Amua tämän kohdatessa Utaun:

”Kuulen sydämesi äänen...Olet eksynyt lapsi...vaikka voisit pelastaa ystäväsi ja rastimunat, et silti ole varma itsestäsi. Olet ailahtelevainen ja epämääräinen. Siksi loisteesi on heikkoa...” (SC! 6 luku 3, 24-25)

Amu myöntää olevansa heikko ja epävarma, joka ei miellytä Ruutua, joka arvostaa voimaa. Utau tekee muodonmuutoksen Ruudun kanssa, jolloin Ruutu puhuu Utaun kautta Amulle: ”Luja tahto ja päättäväisyys saavat Utaun loistamaan. Kykenetkö sinä loistamaan nykyiselläsi...?” (SC! 6 luku 3, 39) Amu vastaa Ruudulle:

Jos ajattelee, että ensikerralla ei taatusti häviä, kolhut tekevät vain vahvemmaksi. Mitä enemmän on hävinnyt, sitä kirkaammin pystyy loistamaan [...] Saatan olla kelvoton tyttö, jossa on paljon puutteita. Mutta...Minä uskon sisälläni piilevään loisteeseen. (SC! 6 luku 3, 40-41)

Amun sanottua tämän, Ruutu purkaa muodonmuutoksen Utaun kanssa. Tähän asti suojelushahmon hiuskoristeeseen kiinnittynyt rasti irtoaa, ja hahmo tekee muodonmuutoksen alkuperäisen kantajansa, Amun, kanssa.

Koska Ruutu muuttui rastimunaksi tulevaisuuden torjumisesta, se palasi ennalleen Amun ymmärtäessä tulevaisuuden olevan toiveikas takaiskuista huolimatta. Amu onnistui eheyttämään toiveminsä uskomalla itseensä ja hyväksymällä oman puutteellisuutensa. Hänen itseluottamuksensa on kasvanut, eikä hän enää pelkää epäonnistumista yhtä paljon kuin ennen.

Amu on kuudennessa osassa hyvin erilainen sarjan ensimmäisessä osassa esiintyvään Amuun verrattuna. Tullessaan torjutuksi ihastustaan tunnustaessa, Amu masentuu ja syyttää takaiskusta Rania. Ensimmäisen muodonmuutoksensa rautessa, Amu menettää itseluottamustaan eikä kykene siihen heti uudestaan. Amun identiteetti on vahvemmalla pohjalla. Hänelle on muodostunut tunne pystyvyydestä ja pysyvyydestä. Vaikka Amun identiteetti ei ole vielä täydellinen, vaikka se on lähellä Marcian teorian *saavutettua identiteettiä*.

Marcian mukaan identiteetin voi saavuttaa, kun on käynyt läpi nuoruuden kehitystehtävän ja sitoutunut valintoihinsa. Amu on kuuden kirjan aika etsinyt itseään, kokenut roolihajaannuksen ja eheyttänyt itsensä. Hän on sitoutunut valintaansa olla chara-kantaja, vartija ja ihan tavallinen, mukava tyttö. Amun käsitys itsestään koostuu hyvin erilaisista palasista ja hänen elämässään tapahtuu paljon yllättäviä muutoksia. Merkittävää on, etteivät suojelushahmot katoa. Jos Amun identiteetti olisi tässä vaiheessa täydellinen ja saavutettu, hänen suojelushahmonsa olisivat suorittaneet tehtävänsä ja katoaisivat. Amun identiteetin muotoutuminen on vielä kesken mutta hän on saavuttanut välietapin, josta hänen on hyvä jatkaa eteenpäin.

4 Päätäntö

Tutkin PEACH-PIT:in *Shugo chara!* mangasarjan alussa tapahtuvaa identiteetin muodostumista. Tutkimuksessani sovelsin psykologian teorioita ja käsitteitä kirjallisuuden tutkimukseen. Tärkein näistä teorioista on James E. Marcian teoria, johon viitataan useamman kerran. Marcian teoria perustuu Erik H. Eriksonin teoriaan, joten myös se on merkittävässä osassa tutkimukseni kannalta. Tärkeimpiä käsitteitä tutkimuksessani ovat *identiteetti*, *itsetunto*, *toiveminä* ja *minäkuva*.

Tutkimuksessani selvitin, että päähenkilö Amu Hinamori on sarjan alussa lainannut identiteettinsä häneen kohdistuvien odotusten pohjalta. Toin myös esille muita lainatun identiteetin ilmenemiskeinoja sarjan sisällä, kuten chara change -kokemukset, joissa Amu muuttuu samanlaiseksi jonkin suojelushahmonsa kanssa. Suojelushahmojen, uusien sosiaalisten kontaktien ja itsetutkiskelun kautta Amulle kehittyy pysyvämpi ja kokonaisvaltaisempi identiteetti. Alun kaksi Amua, ulkoinen persoona ja oikea persoona, ovat sulautuneet melko lähellä toisiaan kuudennen osan lopussa. Tutkimuksessani toin myös esille sosiaalisen vuorovaikutuksen merkityksen Amun identiteetin muotoutumisessa ottamalla esille kohtia, joissa Amu saa positiivista ja negatiivista palautetta yhteisön muilta jäseniltä.

Shugo Chara! on vailla kokonaisvaltaista tutkimusta. Sarjaa voitaisiin tutkia vielä oman tutkimuskysymykseni puitteissa koko kahdentoista kirja pituudelta. Sarjassa voitaisiin tutkia myös sen muita hahmoja. Esimerkiksi Nadeshikon hahmoa voitaisiin tutkia sukupuoli-

identiteetin osalta, sillä hän on oikeasti poika nimeltä Nagihiko. Hänet kasvatettiin tyttönä, jotta hän voisi aikuisena tanssia yhtä viehkeästi kuin naiset. Myös sarjan roolia oman genrensä, taikatyttö- tai tyttömangan, sisällä voitaisiin tutkia, sillä se sisältää sekä yhtäläisyyksiä että eroavaisuuksia näiden kanssa.

Lähteet

Primaarilähteet

PEACH-PIT [Ebara, Shibuko & Sendoo, Banri] 2010-2011. *Shugo Chara! 1–6*. Helsinki: Sangatsu Manga

Sekundaarilähteet

Dunderfelt, Tony 1998. *Elämäнкаari psykologia. Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen*. Helsinki: WSOY

Erikson, Erik H. 1982. *Lapsuus ja yhteiskunta*. Jyväskylä: Gummerus

Gravett, Paul 2005. *Manga: 60 vuotta japanilaista sarjakuvaa*. Otava: Helsinki

Ojanen, Markku 1994. *Mikä minä on? Minän rakenne, kehitys, häiriöt ja eheytyminen*. Tampere: Kirjatoimi

Vuorinen, Risto 1998. *Minän synty ja kehitys*. Helsinki: WSOY